

суми усіх знань про мову, яка й виступає підґрунтям граматики. Одже, мова протиставляється її вживанню, оскільки мовне використання, на думку Н. Хомського, є досить спотвореним відображенням мовної компетенції через неможливість всеохоплюючого опису [2]. Таким чином, у протипагу Н. Хомському, вчені висувають поняття комунікативної компетенції. Дослідник Д. Хаймс підкреслював, що компетенція включає не лише володіння граматикою та словником, а й знання умов, ситуацій, в яких відбувається мовленнєвий акт [4, 14]. Д. Хаймс припускає, що поняття комунікативної компетенції залежить від визначення двох аспектів: інтуїтивного знання мови та здатності її використовувати; а також охоплює такі параметри – граматична правильність, реалізованість, придатність і “зустрічність” [4, 35]. Підтримуючи думку Д. Хаймса, вважаємо, що для розвитку мовної компетенції індивіда необхідно враховувати наявність реального мовця-слухача в реальному мовному колективі, який використовує мову в ситуативно обумовленому вживанні.

Говорячи про мовну компетенцію, дослідниця О.В. Шевчук звернула увагу на два аспекти її формування – особистісний та загальний, тобто визначила індивідуальний фактор впливу, який, на нашу думку, є найголовнішим, а саме – рідну чи-то базову мову для індивіда. Щодо загального чинника, то тут треба враховувати вплив специфічної мовної ситуації у країні, яка характеризується різноманітними формами побутування білінгвізму [3].

1.3. Таким чином, мовна компетенція визначається як змінне поняття, яке може бути розвинутим та вдосконаленим впродовж всього життя індивіда. Головним чином, розвиток мовної компетенції людини (іншомовної чи базової) матиме успіх лише в певній комунікативній ситуації, в якій мовець реалізовуватиме свої комунікативні уміння й навички.

Література:

1. Пересада І.В. Упровадження інтерактивних методів і технологій навчання німецької мови як засіб розвитку творчого потенціалу студентів / І.В. Пересада // Філологічні науки «Молодий вчений». – 2016. – № 11(38). – С.2013-2018.
2. Хомський Н. Язык и мышление / Н. Хомский. – М.: Прогресс, – 1972. – 164 с.
3. Шевчук О.В. Мовна компетенція білінгвів / О.В. Шевчук // Актуальні проблеми слов'янської філології. – 2011. – Вип. XXIV. – Частина 2. – С.491-499.
4. Hymes D. H. On communicative competence / D. H. Hymes. – Philadelphia : University of Pennsylvania Press, 1971. – 213 p.

Лєбідь О.В.,

*докторант кафедри педагогіки та психології
Університету імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро)*

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ КОМПОНЕНТ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО КЕРІВНИКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ДО СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ МАГІСТРАТУРИ

Процес формування готовності майбутнього керівника загальноосвітнього навчального закладу (далі – ЗНЗ) до стратегічного управління в умовах магістратури – це цілісна система, яка відображає об'єктивні тенденції розвитку вищої освіти, закономірності розвитку галузі професійної діяльності, місця і ролі спеціаліста в ній, перелік функцій, до виконання яких він готується у процесі навчання в системі професійної підготовки, основні вимоги до змісту знань та умінь, необхідних для успішного виконання професійних обов'язків, а також для подальшого розвитку професійно важливих та особистісних якостей.

Педагогічна система підготовки майбутніх керівників ЗНЗ до стратегічного управління в умовах магістратури – це складне цілісне і багатоаспектне структурне утворення, функціонування якого спрямоване на формування готовності майбутніх керівників ЗНЗ до стратегічного управління. Компонентами системи є концептуальний, змістовий, процесуально-діяльнісний, рефлексивний і контрольно-оцінювальний.

Докладно зупинимося на характеристиці першого компонента педагогічної системи – концептуального. Він містить мету, завдання, принципи, методологічні підходи, педагогічні умови.

Метою системи є формування готовності майбутнього керівника ЗНЗ до стратегічного управління в умовах магістратури відповідно до сучасних потреб їх фахової діяльності.

Завданнями системи є усвідомлення необхідності впровадження стратегічного управління в ЗНЗ і особистісної потреби в оволодінні зазначеною готовністю; забезпечення оволодіння магістрантами знаннями, що дають цілісне уявлення про теорію стратегічного управління, особливостями впровадження

стратегічного управління в ЗНЗ; формування у магістрантів умінь, пов'язаних з оцінюванням та реалізацією стратегії розвитку ЗНЗ; забезпечення розвитку професійно важливих якостей майбутніх керівників, спрямованих на ефективне здійснення ними стратегічного управління ЗНЗ; набуття майбутніми керівниками ЗНЗ досвіду стратегічної діяльності в процесі проходження магістерського стажування; здійснення експертизи власних дій і прийнятих рішень в контексті стратегічного управління; розвиток здатності і відчуття необхідності постійної самоосвіти, оновлення і самовдосконалення власного досвіду впровадження стратегічного управління; проведення моніторингу сформованості готовності майбутніх керівників ЗНЗ до стратегічного управління в умовах магістратури.

Принципи системи формування готовності майбутнього керівника ЗНЗ до стратегічного управління в умовах магістратури:

- *принцип системності й систематичності* передбачає системність у роботі викладача і магістрантів, а також систематичне відвідування магістрантами вищого навчального закладу, самостійна робота над літературою, систематичне повторення матеріалу;
- *принцип науковості* передбачає засвоєння достовірних, науково обґрунтованих фактів, явищ, процесів, розуміння сутності науково обґрунтованих законів, особливостей розвитку й становлення наукових відкриттів, володіння методами наукових досліджень, знайомлення з різними напрямками наукових пошуків у тій чи іншій галузі знань, з перспективами розвитку наукових гіпотез;
- *принцип зв'язку з життям і практикою* – відповідно до цього принципу формування особистості потребує її включення в професійну діяльність, а ефективність такого процесу залежить від змісту, видів, форм і спрямованості останньої;
- *принцип свідомості й активності навчання* – формування означеного виду готовності має відбуватися як свідомий процес засвоєння магістрантами змісту і взаємозв'язку основних елементів процесу стратегічного управління; методів отримання, узагальнення та використання управлінської інформації при розробці стратегічних управлінських рішень і планів в ЗНЗ;
- *принцип міцності знань* передбачає, що міцність засвоєння магістрантами навчального матеріалу залежить не тільки від об'єктивних факторів: змісту й структури матеріалу, але також від суб'єктивного ставлення магістрантів до навчання; обумовлюється організацією навчання, використанням видів і методів навчання, а також залежить від часу навчання; пам'ять магістрантів має вибірковий характер; чим важливіший і цікавіший матеріал, тим краще цей матеріал засвоюється;
- *принцип гуманізації* означає створення умов для розвитку людновимірною та орієнтованого на людину потенціалу майбутніх керівників ЗНЗ їх особистісне самовираження, самоствердження;
- *принцип індивідуалізації навчання* акцентує увагу на тому, що новітня парадигма навчання передбачає перехід від колективного навчання до надання можливості кожній особистості побудови індивідуальної навчальної траєкторії;
- *принцип контролю й корекції знань магістрантів* передбачає постійне отримання викладачем об'єктивної інформації про навчальні досягнення магістрантів та реалізацію корекційних заходів на основі порівняння реального ступеня досягнення цілей навчання з запланованим;
- *принцип професійної спрямованості* – його реалізація передбачає формування культу стратега-професіонала майбутнього керівника ЗНЗ; усвідомлення мотивів, потреб майбутньої управлінсько-стратегічної діяльності; вироблення професійно значущих якостей майбутнього керівника ЗНЗ; формування стратегічного мислення, професійної самосвідомості та стратегічної культури майбутнього керівника ЗНЗ;
- *принцип орієнтації на майбутню професійно-стратегічну діяльність* – орієнтуючись на зазначений принцип, можна стверджувати, що кожне навчальне заняття, кожен метод чи прийом навчання майбутніх керівників ЗНЗ має бути спрямований на формування структурних компонентів (мотиваційний, когнітивний, операційний, особистісний) готовності до стратегічного управління.

Методологічними підходами запропонованої системи є:

- системний (процес формування готовності до стратегічного управління розглядається як складну педагогічну систему, представлену єдністю взаємопов'язаних і відносно стійких елементів);
- студентоцентризований (формування готовності майбутнього керівника ЗНЗ до стратегічного управління вимагає організації такого навчання, яке буде орієнтоване на особистість магістранта; не викладання, а навчання повинно бути в центрі розробки та способу виконання навчальних програм; забезпечити магістрантів вибором щодо змісту, способів, темпів та місця навчання);
- особистісно-діяльнісний (розвиток індивідуальних пізнавальних здібностей кожного магістранта; використання індивідуального досвіду; використання різних видів міжкультурної діяльності; розвиток усвідомленої регуляції діяльності, пов'язаної з професійною взаємодією у сфері стратегічного управління);

– аксіологічний (розглядає педагогічну систему як життєвий простір, що розширюється, в якому особистість майбутнього фахівця з управління в сфері освіти буде певну траєкторію свого руху з урахуванням ціннісних орієнтирів, у тому числі цінностей саморозвитку);

– акмеологічний (розглядає формування готовності до стратегічного управління у двох аспектах: з одного боку, як процес досягнення особою певного рівня професійного розвитку, з другого – як етап в процесі досягнення майбутнім керівником вищого рівня досконалості);

– синергетичний (формування готовності майбутнього керівника ЗНЗ до стратегічного управління в умовах магістратури – відкрита система, для якої характерні нелінійність, незавершеність та відкритість, суб'єктність, нестійкість та нестабільність).

У контексті нашого дослідження педагогічні умови – це комплекс взаємопов'язаних та взаємозумовлених чинників, які забезпечують цілеспрямований процес формування готовності майбутнього керівника ЗНЗ до стратегічного управління в умовах магістратури.

Педагогічних умов формування готовності майбутнього керівника ЗНЗ до стратегічного управління в умовах магістратури:

– формування готовності майбутніх керівників ЗНЗ до стратегічного управління в умовах магістратури має функціонувати як цілісна система, що входить до навчального процесу ВНЗ як органічна складова;

– посилення мотивації майбутніх керівників до впровадження стратегічного управління в ЗНЗ;

– забезпечення розвитку професійно важливих якостей майбутніх керівників, спрямованих на ефективне здійснення ними стратегічного управління ЗНЗ;

– спрямованість методів і форм організації навчально-пізнавальної діяльності магістрантів на усвідомлення необхідності впровадження стратегічного управління в ЗНЗ;

– трансформація змісту професійної підготовки майбутніх керівників ЗНЗ на основі впровадження спецкурсу «Стратегічне управління ЗНЗ»;

– використання отриманих знань, набутих умінь і навичок у процесі магістерського стажування у ЗНЗ.

Запропонована концепція педагогічної системи формування готовності майбутнього керівника ЗНЗ до стратегічного управління в умовах магістратури виступає складником цілісного процесу підготовки.

Тарабан Ю.В.

аспірант кафедри педагогіки

Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка

СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО ШКОЛИ І ЦЕРКВИ У СФЕРІ ДУХОВНО-МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ (ДОСВІД ШВЕЙЦАРСЬКОЇ КОНФЕДЕРАЦІЇ)

Актуальність питань соціального партнерства у сфері духовно-морального виховання сформульовані тією особливою роллю, яку відіграє релігія у формуванні особистих переконань, мотивацій соціальної та індивідуальної поведінки, загальної картини світу людини. Дослідження проблематики соціального партнерства школи і церкви у вказаній сфері зумовлена фрагментарним вивченням досвіду організації та втілення релігійної освіти у світській школі, що був накопичений у XX столітті за кордоном.

Релігійна педагогіка у Західній Європі та США стала самостійною галуззю академічного дослідження та практичної діяльності, має свою історію та вагомий надбання: видаються педагогічні журнали, діють міжнародні асоціації спеціалістів, університетські кафедри, інститути та методичні центри, що забезпечують реалізацію релігійної освіти у школах. Варто зазначити, що такий досвід дає змогу визначити найбільш ефективні та результативні напрямки, що дають позитивний результат.

Проблематику релігійної освіти та духовно-морального виховання досліджують такі європейські науковці, як Вальтер Сенхаузер, Інґвіл Т. Плєзнер, Іоганн Ленеман, Глорія Стонкс та ін.

До того ж, питання релігійної освіти у країнах Європи є об'єктом наукового дослідження таких вчених, як Рональд Бівальд, Рогір Йенсен, Ельза Куїк, Хайд Легангер-Крогстад, Девід Ленкшир, Елізабет Ле Манна, Лайонн Сабо, Петер Шрайнер та ін.

Значний дослідницький інтерес викликають роботи вчених із Швейцарії: зокрема, з Фрібурзького (Fribourg) університету Вольфганга Альтхофа (Wolfgang Althof), Фріца Озера (Fritz Oser), Гельмута Райха (Helmuth Reich), Домініка Шенкера (Dominik Schenker), а також Домініка Гельблінґа (Dominik Helbling) та Моніки Якобс (Monika Jakobs) з Люцерна (Lucerne), Ульріха Рієля (Ulrich Riegel) з Зірена (Siegen) та Ані Кірш (Anja Kirsch) з Базеля (Basel).